

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2016

Jolana Rytinová

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Uplatnění absolventek oboru Porodní asistentka na trhu práce

Jolana Rytinová

Bakalářská práce

2016

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jolana Rytinová**
Osobní číslo: **Z13249**
Studijní program: **B5349 Porodní asistence**
Studijní obor: **Porodní asistentka**
Název tématu: **Uplatnění absolventek studijního oboru Porodní asistentka na trhu práce**
Zadávací katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Z á s a d y p r o v ý p r a c o v á n í :

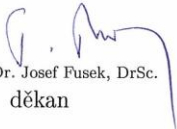
1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanové metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

1. DOLEŽAL, A. Od babictví k porodnictví. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001, 144 s. ISBN 80-246-0277-6.
2. KOLEKTIV AUTORŮ. Základy ošetřování nemocných. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 145 s. ISBN 80-246-0845-6.
3. PLEVOVÁ, I. Management v ošetrovatelství. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 304 s. ISBN 978-80-247-3871-0.
4. ROZTOČIL, A. a kol. Moderní porodnictví 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1941-2.
5. VRÁNOVÁ, V. Historie babictví a současnost porodní asistence. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 203 s. ISBN 978-80-244-1764-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Helena Petržílková**
Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2016**

prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Markéta Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 2. února 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 24. 4. 2016

Jolana Rytinová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské Mgr. Heleně Petržílkové za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady, ochotu, připomínky a za čas, který mi věnovala při konzultacích.

Zároveň bych také chtěla poděkovat všem respondentkám porodním asistentkám z jednotlivých zdravotnických zařízení, které byly ochotné vyplnit můj dotazník a tím přispěly k praktické části práce.

Nakonec bych ráda poděkovala své rodině a svým blízkým, kteří mě po celou dobu studia a psaní bakalářské práce tolik podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá historií a současností porodní asistence, dále vzděláváním porodních asistentek dříve a v současnosti a zároveň uplatněním absolventek na trhu práce. V praktické části jsou zjišťovány faktory, které ovlivnily respondentky při výběru povolání porodní asistentky zároveň i jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka a také, jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení.

KLÍČOVÁ

Porodní asistentka, vzdělání, zákon

TITLE

Apply of former students of specialization Midwife in employment market

ANNOTATION

The subject of my thesis is historical and contemporary midwifery, education of midwives in the past and today and graduates' success in the job market. In the practical part I establish the factors which influenced the respondents in choosing midwifery as their field of study. I also research how the graduates assess the quality of their education in the light of their first work experience in a medical institution.

KEYWORDS

midwife, law, education

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	7
ÚVOD.....	9
CÍLE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 Porodní asistentky v historii	11
1.1 Historie porodních bab ve starověku.....	11
1.1.1 Starověká historie porodnictví ve světě.....	12
1.2 Historie porodních bab ve středověku a novověku ve světě.....	13
1.2.1 Odborná díla ve středověku a novověku	13
1.3 Historie porodních bab v Čechách	14
1.4 Postavení porodních babiček ve 2. polovině 19. století.....	15
2 Současnost porodní asistence.....	17
2.1 Současné profesní organizace porodních asistentek v ČR.....	17
2.1.1 Česká konfederace porodních asistentek (ČKPA)	18
2.1.2 Unie porodních asistentek (UNIPA)	18
2.1.3 Gynekologicko-porodnická sekce České asociace sester (GPS ČAS).....	18
2.1.4 Česká společnost porodních asistentek (ČSPA).....	19
2.1.5 Mezinárodní konfederace porodních asistentek (ICM).....	19
2.1.6 Evropská asociace Porodních asistentek (EMA).....	19
3 Legislativa týkající se porodní asistence v České republice.....	20
3.1 Zákon č. 105/2011 Sb.	20
3.3 Vyhláška č. 2/2016 Sb.....	21
4 Role porodní asistentky	23
4.1 Vztah porodní asistentky a klientky	23
4.2 Pracovní uplatnění porodních asistentek v praxi	23
4.3 Hierarchie pracovních pozic	24
5 Specializace v porodní asistenci	25
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
6 Výzkumné otázky	27
6.1 Metodika výzkumu.....	27
6.2 Charakteristika výzkumného vzorku.....	27
6.3 Způsob zpracování	28
7 Výsledky a analýza výzkumu	29
DISKUZE	41

ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
PŘÍLOHA č. 1	49

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 Nejvyšší dosažené vzdělání.....	29
Obrázek 2 Faktory ovlivňující volbu studijního oboru.....	30
Obrázek 3 Důvody magisterského studia	31
Obrázek 4 Graf pracovní pozice	32
Obrázek 5 Nejoblíbenější oddělení během studia	34
Obrázek 6 Schopnosti při nástupu do zaměstnání	35
Obrázek 7 Spokojenost s finančním ohodnocením	37
Obrázek 8 Uplatnění v oboru.....	38
Obrázek 9 Výběr pracoviště	39
Tabulka 1 Přehled faktorů ovlivňujících výběr oddělení.....	33
Tabulka 2 Přehled hodnocení profesní přípravy s odstupem času	36
Tabulka 3 Fyziologické porody	40

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

PA – Porodní asistentka

VS – Všeobecná sestra

WHO – World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

ICM – International Confederation of Midwives (Mezinárodní konfederací porodních asistentek)

FIGO – The International Federation of Gynecology and Obstetric (Mezinárodní federací gynekologů a porodníků)

ČKPA – Česká konfederace porodních asistentek

ČAPA – Česká asociace porodních asistentek

EMA – Evropská asociace porodních asistentek

VZP – Všeobecná zdravotní pojišťovna

MZČR – Ministerstvo zdravotnictví České republiky

GPS ČAS – Gynekologicko-porodnická sekce České asociace sester

ČSPA – Česká společnost porodních asistentek

ČGPS ČLS JEP – Česká gynekologická a porodnická společnost (ČGPS) České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (ČLS JEP)

SZŠ – Střední zdravotnická škola

ÚVOD

Porodní asistentka (PA) provádí ženy těhotenstvím, porodem a šestinedělím od nepaměti. Je první, kdo je v kontaktu s nově narozeným životem a její práce má určité poslání. Zpracovat toto téma jsem se rozhodla zejména proto, že mě zajímá historie porodnictví a vývoj samotné profese i aktuální situace uplatnění porodních asistentek na trhu práce.

S vývojem porodnictví a lékařství docházelo ke změnám náplně práce porodní asistentky, ale i jejich kompetencí. Porodní babičky často zachraňovaly život ženám, které i při komplikovaném porodu bezhlavě důvěřovaly různým magickým rituálům, modlitbám a amuletům. Zprvu se tedy péči o ženu věnovaly jen porodní babičky (často nevzdělané) a lékaři do porodu vůbec nezasahovali. Jejich účast při porodu byla pod jejich úroveň. Během 18. st. n. l. došlo ke zvýšení zájmu veřejnosti o porodnictví. Mnoho žen začalo vyžadovat u porodu péči lékaře více než asistenci porodní báby. Zájem žen způsobil, že porodnictví se stalo běžnou součástí lékařské praxe. Postupem času tedy ubývalo kompetencí porodních asistentek.

Nyní je situace odlišná pracoviště od pracoviště, jsou oddělení, kde odvádění fyziologických porodů je zcela v režii porodních asistentek. Naopak jsou pracoviště, kde porodní asistentka pečuje o ženu jen během I. doby porodní a u porodu je vždy přítomen lékař, ačkoliv je v kompetencích PA odvádět fyziologické porody. V případě, že se objeví jakákoliv komplikace, je PA povinna přivolat lékaře, a dále lékaři při porodu jen asistuje. Je tedy žádoucí, aby se porodní asistentky zasazovaly o uznávání svých kompetencí. Dále je nutné prezentovat jejich kompetence laické veřejnosti, což by pomohlo jejich naplnění při péči o ženu.

CÍLE

Teoretické cíle:

- Popsat historii a současnost porodní asistence
- Popsat vzdělávání porodních asistentek dříve a v současnosti
- Popsat možnosti uplatnění absolventek na trhu práce

Výzkumné otázky:

- Jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka?
- Jaké faktory ovlivnily respondentky při výběru povolání porodní asistentky?
- Jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení?

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Porodní asistentky v historii

Těhotenství a porod jsou základním prvkem existence lidstva. Je to těžký okamžik v životě matky i dítě. Již od pradávna byla při porodu přítomna žena se znalostmi a zkušenostmi v porodnictví - tzv. pomocnice. Její pomoc se zprvu zakládala jen na zkušenostech jak vlastních, tak těch, které se předávaly z generace na generaci. Název žen pomáhajících u porodu prošel mnoha změnami, než se ustálil k dnešní podobě „porodní asistentka“. Nejprve se tedy jednalo o tzv. pomocnice, postupem času se název proměnil na porodní bábu, dále přechodně nesl podobu ženská sestra a dnes hovoříme o porodní asistentce. O porodních asistentkách, porodních pomocnicích lze nalézt první zmínky již ve spisech lékaře Soranose z Efesu (1. – 2. st. n. l.). Výuka a příprava žen, které se připravují na profesi porodní asistentky, byla a je ovlivňována především kulturou, politikou, rozvojem medicíny a ošetrovatelstvím (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

1.1 Historie porodních bab ve starověku

Pravděpodobně ženy dříve zvládaly porod samy, bez pomoci kohokoliv jiného. Ale s přihlédnutím na často závažné stavy při porodu lze usuzovat, že i v dobách minulých jim na pomoc byla rodina či jiné ženy s vlastními zkušenostmi. Postupně tedy došlo k tomu, že v procesu dělby práce se vyčleňují ženy tzv. porodní pomocnice - později porodní báby. První zmínky o porodních babách můžeme nalézt již ve starém Egyptě, později v Řecku a Římě. Zprvu byla pomoc porodních bab u porodu jen přátelskou výpomocí, ale postupem času se stala velice významnou a důležitou profesí, a to především z toho důvodu, že lékařova přítomnost u porodu byla lékaři považována za nedůstojnou (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

První písemné zmínky o porodnictví byly objeveny v rozsáhlé knihovně asyrského krále ze 7. st. př. n. l. Již z egyptských papyrů jsou známy medicínské postupy a znalosti. Tyto poznatky popisující poruchy v porodnictví jsou pro svoji významnost dodnes prezentovány v odborné literatuře. Obšírně popisují diagnostiku těhotenství, délku trvání gravidity, nemoci v graviditě, urychlení porodu, výskyt mnohočetného těhotenství, vrozené vady, porody mladých matek, měření novorozence, sterilitu a antikoncepci. Porodnictví je odnedávna spjato s magickými úkony a náboženskými představami, jako například predikace porodu chlapce či děvčete pomocí klíčení obilí polévaného těhotenskou močí, tyto teorie se však nikdy nepotvrdily. Ve

Starém zákoně a Talmudu nalezneme informace o komplikacích při porodu, pohybech plodu, hygieně v době menstruace a v období šestinedělí. Je zde také vyjádření, že život matky má větší cenu, než život plodu. Těhotné ženy byly velice vážené, a pokud žena při porodu zemřela, byla jí prokázána stejná pocta jako těm, kteří zemřeli v boji. Velké množství zkušeností měli také staří Indové, kteří znali anatomii pánve, a také i 8 poloh plodu v děloze. Čínské pomocnice u porodu používaly dokonce medikaci při porodu, porodnické operace a znaly i císařský řez (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

1.1.1 Starověká historie porodnictví ve světě

Ve Starověkém Řecku působili významní lékaři, jako byl Hippokrates, Aristoteles ze Stageiry, Soranos z Effesu (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

Hippokrates byl lékař antického Řecka a je považován za otce lékařství. Byl jediným řeckým gynekologem a porodníkem, jehož spisy se uchovaly. Popsal příčiny potratu, jako je malá děloha, otevřené hrdlo, kde se plod neudrží a vypadne ven, věděl i o škodlivosti otřesů. Domníval se, že v příčinou porodu může být hladovění plodu (Vránová, 2007).

Aristoteles ze Stageiry byl filozof a vyškolený lékař, který popisuje krvácení během těhotenství, do detailů popisuje těhotenské změny, potrat a vzhled potracených plodů. Aristoteles se věnuje i kříšení zdánlivě mrtvého novorozence, který se po narození pokládá pod rodidla matky, aby do něj přešla krev z placenty (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

Soranos z Effesu byl řecký ženský lékař, který sepsal rozsáhlé dílo O umění porodnickém a nemocech ženských. Soranos byl první, kdo odlišil pochvu od dělohy. Věnuje se menstruaci, koncepci a antikoncepci. Při vyšetření používá několikažilné zrcátko „spekulum“. Komplikace během porodu mají dle Sorana různé příčiny, jako celkový stav matky, abnormální polohy plodu nebo abnormality pohlavních orgánů (zúžená pánev). (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

Dalším Soranovým dílem je Peri gynaikeion (O věcech ženských), ve kterém popisuje učení v gynekologii a porodnictvím pro porodní báby. Zároveň zde popisuje to, co vyžaduje od ženy, která se chce stát pomocnicí při porodu. Taková žena musí mít dobrou paměť, musí být pracovitá, vytrvalá, mravná, aby jí bylo možno důvěřovat, obdařená zdravými smysly a silnou konstitucí. Musí se starat o své ruce, aby byly jemné a citlivé. Rodičky má utěšovat, s porozuměním jim pomáhat, má být odvážná v každém nebezpečí. Musí být teoreticky

i prakticky vzdělaná ve všech oblastech lékařského umění, zkušená. Musí mít za sebou vlastní porody a nesmí být příliš mladá. Požadavků na pomocnice bylo tedy velké množství a uplatňovaly se až do 19. století (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

1.2 Historie porodních bab ve středověku a novověku ve světě

Období středověku a novověku bylo velmi ovlivněno pádem Římské říše, čímž došlo k úpadku znalostí a vzdělávání. Díky nejruznějším válečným katastrofám nastal hlad, vypukly epidemie a zkrátila se doba lidského života. Z důvodu velkých zvrátů došlo ke vzniku různých náboženských směrů, přičemž Evropu ovládlo křesťanství. Církev se stala v raném středověku hlavním představitelem gramotnosti, vyučovala teologii, právo a i medicínu (Vránová, 2007; Roztočil, 2008).

Středověký obraz ženy byl v lékařství pojat z antiky. Tudíž byla role ženy postavena jako druhotná. Ženská sexualita, menstruace a děloha se považovaly za patologické. Za nečisté bylo považováno oplodnění, těhotenství a šestinedělí. Péči o těhotné ženy, rodičky, ženy v šestinedělí a novorozence zastávají porodní pomocnice. Ty mohly být školsky vyučené ale také i nevzdělané. Své znalosti získávaly během asistence starší porodní babičce (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

1.2.1 Odborná díla ve středověku a novověku

Dílo O utrpení ženy před, během a po porodu, ve kterém popisuje například šití porodního poranění jako je ruptura hráze, kdy pochva a konečník tvoří jeden otvor, napsala Trotula. Byla to vzdělaná lékařka, která vystudovala italskou Lékařskou fakultu Univerzity v Salernu. Zabývala se výhradně porodnickou praxí (Vránová, 2007).

Eucharius Roesslin byl apatykář a později městský lékař, napsal jednu z nejrozšířenějších porodnických knih. Kniha vyšla roku 1513 a nese název Růžová zahrada těhotných žen a porodních bab. Jedná se o dílo, které bylo přeloženo do většiny evropských jazyků. Po odborné stránce se nejedná o knihu na vysoké úrovni, ale její smysluplnost spočívá v tom, že byla psána lidovou formou tak, aby jí porozuměly i porodní báby (Vránová, 2007; Doležal, 2001; Marek, 2002).

Nikolaus Claudian vydal v roce 1519 v Mladé Boleslavi upravený překlad s názvem Zprawa o nauczenie zeinam tiehottnym a babám pupkorzezným netoliko prospieessna, ale také potřebná. Jednalo se o 1. českou učebnici pro porodní babičky. V knize chybí základní

anatomické poměry ženských orgánů. Nákresy poloh plodu v děloze jsou zcela smyšlené, přesto je možno v knize nalézt zajímavé rady, například Claudian radí nalít olej do rodidel pro usnadnění porodu (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

Jacob Rueff, německý chirurg zabývající se odstraňováním močových kamenů, vydal roku 1554 také přepracované dílo Roessliniho Růžová zahrada těhotných žen a porodních bab pod názvem Pěkná veselá útěšná knížka o početí a porodech člověka, která vyšla i v latinském překladu s názvem O početí a množení člověka. Vydání je doplněno o anatomické ilustrace, jsou zde vyobrazeny nástroje i porodnické křeslo (Doležal, 2001; Roztočil, 2008).

Scipione Mercurio vydal v Itálii roku 1595 knihu La commare neboli porodní bába. Jedná se o dílo s dobrou morfologií, popisuje například bimanuální obrat plodu. Jako první kniha ilustračně zobrazuje císařský řez. Scipione Mercurio se v knize zmiňuje například o podprsence pro kojící ženy nebo přenosu syfilidu na plod (Doležal, 2001; Roztočil, 2008).

1.3 Historie porodních bab v Čechách

První zmínky o porodních pomocnicích v českých zemích pochází z roku 1200. Lékaři se věnovali ženským nemocem, těhotenství a porodu velmi málo. Porodní báby prováděly veškerou péči samostatně, jen v ojedinělých případech volaly chirurgy nebo felčary. Od roku 1651 se musely porodní báby prokazovat potvrzením o vykonané zkoušce. Roku 1749 byla v Brně založena první porodnice U svaté Anny a roku 1803 první porodnická klinika v Praze. Profesor Karel Pawlík a profesor Václav Rubeška patřili mezi významné osobnosti českého porodnictví, stáli v čele porodnických klinik a babického učení. S postupem času se stalo babictví zdravotnickým povoláním s vyhraněnou odbornou náplní. Změna pojmenování porodních bab nebo babiček nastala v roce 1928 a to na porodní asistentky (Vránová, 2007; Doležal, 2001; Lenderová, 2006).

I přes veškerou péči porodních babiček, které získávaly věhlas a uznání svými službami, se stále jednalo ve valné většině o ženy neučené. Vykonávaly svou práci dlouhou dobu bez jakéhokoliv vzdělání. Jediné jejich učení probíhalo od starších porodních bab. Ty nejlepší babičky, které měly štěstí, se dostaly do služby u dvora šlechtice, nebo je dokonce zaměstnalo větší město jako městkou porodní bábu (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

Pro porodní babičky bylo výhodnější pracovat ve městě, než na chudém venkově. Měly větší možnost výdělků, dále lepší zázemí a možnost odborné konzultace s lékaři. To vše vedlo

k přesunu zdravotnické péče do měst. V polovině 16. století začala města uzavírat smlouvy s lékaři – fyziky neboli městskými lékaři. Ti měli dozorovat nad prací porodních bab i ranhojičů, aby jejich práce byla bezpečná. S postupem času bylo lékařům uloženo zkoušet porodní babičky. V této době byly již také patrně vydány řady pro porodní báby. Porodní babičky měly také na vyžádání vrchnosti zjišťovat neposkvrněnost děvčat, nebo vyšetřovat, zda se žena nedopustila vyhnání plodu z těla neboli potratu (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

Generální zdravotnický řád pro Království české, který začal platit 24. 7. 1753 byl počátkem reformy veřejného zdravotnictví. V řádu byla stanovena práva pražských a krajských fyziků, lékárníků, ranhojičů a porodních bab (Vránová, 2007).

Státní zdravotní zpráva potřebovala kvalifikované a schopné lékaře a zdravotníky. Z tohoto důvodu byly zorganizovány rozsáhlé reformy lékařského studia. Byly stanoveny přesné studijní předpisy a povinnosti profesorů. Od roku 1759 zajišťoval výuku pro porodní babičky zvláštní učitel (doktor medicíny a magistr porodnictví, tehdy s titulem Mgr. a Med. Dr.) a pro porodní babičky byly vydány české a německé učebnice porodnictví. Zdravotní řád byl vydán v roce 1770 a byl platný pro celou habsburskou monarchii. V řádu byly přesně vymezeny povinnosti všech zdravotnických pracovníků včetně porodních babiček. Tento zákon platil celých 100 let (Vránová, 2007).

1.4 Postavení porodních babiček ve 2. polovině 19. století

Sociální postavení porodních babiček se i přes všechna opatření nelepšila, ba naopak, byla čím dál tím horší. Mnoho lékařů to přimělo k zamyšlení nad bídným životem porodních babiček. Byli si vědomi toho, že do škol přicházejí ženy z nejhudších poměrů a s nepatrným vzděláním. Pro zlepšení sociálních poměrů byl velmi důležitý počet porodů, které připadly na jednu babičku. Aby byl zajištěn slušný měsíční příjem, musela odrodit 60 porodů na 2 tisíce obyvatel. Města byla porodními babičkami přeplněna a vesnice zela prázdnotou. Průměrný roční příjem porodní babičky byl na venkově 121,48 korun, v městečku 173,30 korun a ve městech 216,35 korun. Průměrně si tedy vydělala 40 haléřů za den. Výdělek nesloužil jen k obživě samotných porodních babiček, ale také k nákupu dezinfekčních prostředků (Vránová, 2007).

Porodní babičky zakládaly podpůrné spolky, které vznikaly ve Vídni, Praze, Prostějově a Brně, aby zlepšily svoje sociální jistoty. Pro zlepšení jistot zakládaly i další organizace jako

byla Zemská jednota porodních babiček v Praze nebo Sdružení porodních babiček v Rakousku a Říšská organizace rakouských babiček ve Vídni. Roku 1911 nastal zásadní obrat ve spolkové činnosti, která se doposud omezovala na úzký pražský okrsek. V tomto roce se též konal mezinárodní sjezd porodních babiček v Drážďanech, jehož delegátkou byla i Češka Pavla Böhmová. Po svém návratu vzbudila nadšení a touhu u ostatních porodních babiček mít také vlastní stavovskou organizaci, a tak vznikla Zemská jednota u nás. Následně byl zvolen přípravný výbor, na kterém, při první ustanovující schůzi byla přijata následující ustanovení - delší vyučovací doba žen vzdělávajících se v babictví, zavedení úředně stanovených honorářů a rozmístění porodních babiček dle okresů a potřeby. Roku 1913 měla Zemská jednota již 900 členek (Vránová, 2007).

2 Současnost porodní asistence

Definice porodní asistentky (Definition of the Midwife) byla vytvořena roku 1972 Světovou zdravotnickou organizací, Mezinárodní konfederací porodních asistentek (International Confederation of Midwives - ICM) a Mezinárodní federací gynekologů a porodníků (The International Federation of Gynecology and Obstetrics - FIGO) (MZČR, 2014; Vránová, 2007).

Porodní asistentka je tedy osoba, která byla úspěšně přijata do oficiálního vzdělávacího programu pro porodní asistentky, úspěšně ukončila daný vzdělávací program a získala požadovanou kvalifikaci a registraci pro výkon porodní asistentky pro danou zemi (MZČR, 2014; Vránová, 2007).

Porodní asistentka je uznávána jako plně zodpovědný zdravotnický pracovník, který pracuje v partnerství se ženami, kterým poskytuje potřebnou podporu, péči a radu během fyziologického těhotenství, porodu a v době poporodní, vede fyziologický porod na svou vlastní zodpovědnost, poskytuje péči novorozencům a dětem v kojeneckém věku. Tato péče zahrnuje preventivní opatření, podporu normálního porodu, zjišťování komplikací u matky nebo plodu, zajišťuje přístup k lékařské péči nebo jiné adekvátní pomoci a poskytnutí nezbytných opatření při mimořádné situaci (MZČR, 2014; Vránová, 2007).

Důležitou úlohu porodní asistentka plní ve zdravotnictví skrz poradenství a vzdělávání nejen žen, ale i v rámci jejich rodin a dále i komunit. Součástí tohoto povolání je předporodní příprava a příprava k rodičovství, dále může být edukace rozšířena i do oblasti zdraví žen, sexuálního nebo reprodukčního zdraví a péči o dítě (MZČR, 2014; Vránová, 2007).

Vykonávat svou profesi může porodní asistentka v jakémkoli prostředí a to včetně domácího prostředí, ambulantních zdravotnických zařízení, nemocnic, klinik, nebo zdravotnických středisek (MZČR, 2014; Vránová, 2007).

2.1 Současné profesní organizace porodních asistentek v ČR

Smyslem profesních organizací je spojovat osoby, které mají stejné zájmy a cíle. K dosažení cílů je nezbytné, aby v organizaci bylo co nejvíce osob, které apelují na totožné problémy. Organizace nabývá významu v případě, že je silná a stabilní v prosazování zájmů a požadavků skupiny. V České republice je několik profesních organizací. Jejich hlavní zájem a vize jsou v podstatě podobné. Cílem jsou zájmy a práva porodních asistentek a dostatek pracovních

příležitostí. Nicméně každá organizace má více či méně odlišné představy o práci porodních asistentek a o vedení porodu. Jedny zastávají zcela alternativní porody v domácím prostředí a jiné preferují porody pod lékařským dohledem v nemocničním zařízení. Z těchto i jiných důvodů dochází k rozepřím mezi jednotlivými organizacemi, které vrhají na porodní asistentky jako na celek mnohdy negativní obraz. Víze do budoucna je spojit všechny organizace porodních asistentek v jednu, v níž budou PA spolupracovat a vzájemně se respektovat a společně bojovat za posílení kompetencí.

2.1.1 Česká konfederace porodních asistentek (ČKPA)

Roku 1997 vznikla profesní organizace porodních asistentek – Česká asociace porodních asistentek (ČAPA), která v roce 2005 prošla mnohými změnami a obměnou názvu na Česká konfederace porodních asistentek (ČKPA). Tato organizace je nyní největší a nejdéle fungující profesní organizací porodních asistentek v České republice. ČKPA bojuje za zájmy porodních asistentek, usiluje o vznik Komory porodních asistentek a zároveň je členem Evropské asociace porodních asistentek a Mezinárodní konfederace porodních asistentek. Konfederace se zapojuje do jednání zdravotních pojišťoven, Ministerstva zdravotnictví České republiky (MZČR) a Českou neonatologickou společností. Konfederace pravidelně organizuje vzdělávací akce nejen pro své členky, ale i pro ostatní porodní asistentky (ČKPA, 2014; Vránová, 2007).

2.1.2 Unie porodních asistentek (UNIPA)

Organizace vznikla v roce 2005. Členkami mohou být porodní asistentky, které pracují ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních, soukromé porodní asistentky, studentky oboru porodní asistence.

Hlavním cílem Unie porodních asistentek je poskytnutí profesní podpory porodním asistentkám, vytváření zázemí pro studentky porodní asistence, dále propagovat práci porodních asistentek směrem k veřejnosti a poskytovat informace a podporu rodičům (UNIPA, 2016; Vránová, 2007).

2.1.3 Gynekologicko-porodnická sekce České asociace sester (GPS ČAS)

Tato organizace sdružuje všeobecné sestry a zároveň i porodní asistentky (PA) a ostatní nelékaře působící ve zdravotnictví, sociální péči a školství. Nicméně není zřejmé kolik členek je porodními asistentkami. Některými cíli této profesní organizace je spolupráce s orgány

státní správy a ostatních profesních i odborových organizací, podpora aktivit zaměřených na uskutečnění národních a mezinárodních programů, jejichž cílem je příprava porodních asistentek a sester na výkon povolání, dále podporuje zvyšování uznání nelékařských pracovníků (GPS ČAS, 2014).

2.1.4 Česká společnost porodních asistentek (ČSPA)

Jedná se o novou společnost, která vznikla v roce 2014 a podrobuje se doporučeným postupům České gynekologické a porodnické společnosti (ČGPS ČLS JEP) a České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (ČLS JEP). Cíle ČSPA jsou uvedeny ve Stanovách České společnosti porodních asistentek (Lukešová, 2014).

2.1.5 Mezinárodní konfederace porodních asistentek (ICM)

Jedná se o mezinárodní konfederaci, jejímž hlavním cílem je posílení a podpora sdružení porodních asistentek na celém světě. V současné době se konfederace skládá ze 121 sdružení porodních asistentek, které zastupují 108 zemí ze všech kontinentů. Hlavní vizí celé konfederace je zajištění ženských práv a adekvátní péče před, během a po porodu na celosvětové úrovni. Snahou organizace je podpořit a posílit povolání porodních asistentek. ICM spolupracuje také s mnoha dalšími mezinárodními organizacemi, aby podpořila porodní asistentky na celém světě (ICM, 2012; Vránová, 2011).

2.1.6 Evropská asociace Porodních asistentek (EMA)

Evropská asociace Porodních asistentek představuje neziskovou a nevládní organizaci porodních asistentek. Sdružuje porodní asistentky z členských států Evropské unie (EU) a Evropského hospodářského prostoru (EHP) a kandidátských zemí EU. Organizuje pravidelné meetingy porodních asistentek za účelem projednávání otázek týkajících se profese, vzdělávání a uplatnění porodních asistentek a zdraví žen. Podporuje vzdělání a praxi PA v rámci EU (EMA, 2014).

3 Legislativa týkající se porodní asistence v České republice

Každý zdravotnický pracovník (nevyjímaje porodní asistentky) se dennodenně dostává do situací, ve kterých musí mít znalost zákonů a vyhlášek vztahujících se k jeho oboru. Níže uvedené zákony a vyhlášky jasně stanovují práva, povinnosti a kompetence porodních asistentek v České republice.

3.1 Zákon č. 105/2011 Sb.

Dne 22. dubna 2011 vstoupil v platnost a nabyl účinnosti zákon č. 105/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela“). Novela v § 4 odstavci 3 a prováděcí právní předpis stanovuje činnosti, které zdravotnický pracovník, může vykonávat bez přímého vedení nebo odborného dohledu. Za tuto činnost se považuje takový výkon, ke kterému získal zdravotnický pracovník osvědčení a je k němu způsobilý. Stanovuje, které výkony může vykonávat bez indikace, které vykonává na základě indikace a které pod přímým vedením lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta (Zákon č. 105/2011 Sb.).

Způsobilost k povolání porodní asistentky je definována v § 6.

1) Pro získání odborné způsobilosti k výkonu povolání porodní asistentky je potřeba:

- a) úspěšně zakončené studium nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu porodních asistentek,
- b) úspěšně zakončené tříleté studium v oboru diplomovaná porodní asistentka na vyšších zdravotnických školách, a to pod podmínkou, že bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004,
- c) úspěšně zakončené studium střední zdravotnické školy v oboru ženská sestra nebo porodní asistentka, a to pod podmínkou, že bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997.

2) V případě, že porodní asistentka získala odbornou způsobilost podle odstavce 1 písm. c),

může samostatně vykonávat své povolání bez odborného dohledu až po 3 letech výkonu povolání porodní asistentky. Do té doby je povinna vykonávat své povolání pouze pod odborným dohledem.

3) Výkonem porodní asistentky se rozumí poskytování zdravotní péče v porodní asistenci, to je zajištění nezbytného dohledu, poskytnutí péče a rady těhotným ženám, rodičkám při fyziologického porodu a ženám v šestinedělí a poskytování péče o novorozence; tato zdravotní péče zahrnuje také ošetrovatelskou péči o ženu v gynekologii. Ve spolupráci s lékařem se porodní asistentka podílí na preventivní, léčebné, diagnostické, rehabilitační, neodkladné nebo dispenzární péči.

4) V případě, že způsobilost k výkonu porodní asistentky získal muž, je oprávněn používat označení odbornosti porodní asistent.

5) Praktické vyučování bakalářského studijního oboru pro přípravu porodních asistentek musí být prováděno v akreditovaném zařízení (Zákon č. 105/2011 Sb.).

3.3 Vyhláška č. 2/2016 Sb.

Dne 18. ledna 2016 vstoupila v platnost novela měnící vyhlášku č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

Vyhláška byla vypracována Ministerstvem zdravotnictví ČR a nalezneme zde specifický výčet činností konkrétně pro porodní asistentky a to v § 5. Je zde uvedeno, že porodní asistentka vykonává činnosti podle § 3 odst. 1, poskytuje a zajišťuje bez odborného dohledu a bez indikace základní a specializovanou ošetrovatelskou péči těhotným ženám, rodičkám a šestinedělkám a to vše pomocí ošetrovatelského procesu (Vyhláška č. 2/2016 Sb.).

Dále je porodní asistentka kompetentní k:

- Poskytování informací o životosprávě v době těhotenství, během kojení, edukování o přípravě na porod, ošetření novorozence a o antikoncepčních metodách, poskytuje rady a pomoc v oblasti sociálně-právní, popřípadě takovou pomoc zprostředkuje
- Provádění návštěv u těhotných a sledování žen v šestinedělí a zdravotního stavu gynekologicky nemocných žen
- Edukování a podporování žen v kojení a předcházení komplikací a zároveň i v péči o novorozence

- Diagnostice těhotenství, předepisování, doporučování nebo provádění vyšetření, která jsou nutná ke sledování fyziologické gravidity, poskytuje informace o možných komplikacích, v případě zjištění rizika předává ženu do péče lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví
- Sledování a rozpoznávání patologických stavů u rodičky, plodu v děloze a následně novorozence, které vyžadují zásah lékaře, napomáhá mu v případě zásahu, v případě nepřítomnosti lékaře provede neodkladná opatření
- Přípravě rodičky k porodu, pečuje o ženu během všech dob porodních a vede fyziologický porod, včetně epiziotomie, v krajních mezích provede porod v poloze koncem pánevním (jako krajní mez se rozumí vyšetřovací nebo léčebný výkon nezbytný k záchraně života nebo zdraví)
- Ošetření porodních a poporodních poranění a pečovat o ženu v šestinedělí
- Kontrole, přejímání a ukládání léčivých přípravků, dále s nimi manipulovat a zajišťovat jejich dostatečnou zásobu
- Kontrole, přejímání a ukládání zdravotnických potřeb a prádla, dále s nimi manipulovat a zajišťovat jejich dezinfekci a sterilizaci a jejich dostatečnou zásobu (Vyhláška č. 2/2016 Sb.).

4 Role porodní asistentky

Současné postavení porodních asistentek je spíše degradováno, ale pro získání způsobilosti k výkonu tohoto povolání je třeba stále vyššího vzdělání. Porodní asistentka dříve měla za úkol asistovat ženě při porodu a být jí nápomocná, nicméně dnes je PA spíše asistentkou lékaři. Pro způsobilost k povolání je nutno být absolventkou tříletého akreditovaného bakalářského studijního oboru porodní asistentka nebo tříletého studia v oboru diplomovaná porodní asistentka na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004 a jako poslední možnost je ukončení střední zdravotnické školy v oboru ženská sestra nebo porodní asistentka, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997. Na ukončené vysokoškolské vzdělání navazuje magisterské vzdělání, díky kterému mohou porodní asistentky dosáhnout uceleného vzdělání ve svém oboru. Jako v každé profesi po dokončení studia následuje vzdělání celoživotní formou konferencí a seminářů (Zákon č. 96/2004 Sb.; Štromerová, 2012; Vacková, 2013).

4.1 Vztah porodní asistentky a klientky

Hlavní uplatnění porodní asistentky není jen v nemocničním zařízení, ale velký význam má i při poskytování poradenství a edukací v rodinách či komunitách. Porodní asistentka dochází do rodin, kde poskytuje především péči primární. Edukuje ženy v antikoncepci, koncepci, těhotenství, porodu, šestinedělí a péči o novorozence. Mezi základní dovednosti porodních asistentek patří poskytování péče, edukování, vedení komunitních skupin a v neposlední řadě manažerská dovednost. Porodní asistentka, stejně jako ostatní zdravotničtí pracovníci, je povinna při poskytování zdravotnické péče zachovat mlčenlivost (Bartlová, 2005; Vondráček, 2009).

4.2 Pracovní uplatnění porodních asistentek v praxi

Porodní asistentky s vysokoškolským titulem mají vyšší sociální status a lepší možnost uplatnění na trhu práce. Vyšší sociální status se v současnosti stává samozřejmostí, neboť porodních asistentek bez vysokoškolského vzdělání značně ubývá vzhledem k jejich věku. Absolvent bakalářského studia oboru porodní asistentka se v praxi uplatní při poskytování odborné péče o zdraví žen, novorozenců, rodin a komunit. Porodní asistentka může svou péči poskytovat jak ve státních tak i nestátních zdravotnických zařízeních a institucích. Hlavní pracovní náplní PA v ambulanci je asistentce lékaři při ambulantních výkonech či při

vyšetření, dále administrativní činnost a zpracování zdravotnické dokumentace. Porodní asistentka v terénní péči pracuje zcela samostatně a při podezření na jakoukoliv patologii ženu odesílá do nemocničního zařízení. Porodní asistentka v komunitní péči má za úkol pečovat o zdraví komunity a zároveň přebírá z části i edukační činnost (Marková, 2009).

4.3 Hierarchie pracovních pozic

Každý tým musí mít určitou hierarchii, aby nedocházelo k rozporům z nedostatku autority při delegování úkolů. Typické vlastnosti a dovednosti osob ve vedoucích pozicích jsou například zodpovědnost, analytické schopnosti, schopnost řešit problémy, rozhodovat, ekonomické znalosti, znalost metod řízení, odborná znalost problematiky, podnikavost a v nepolední řadě i komunikační dovednosti. Požadované osobní vlastnosti osob ve vedoucích pozicích jsou inteligence, pružné myšlení, schopnost učit se, touha řídit, potřeba moci, dovednost vžít se do pocitů druhých, čestnost a poctivost, odpovědnost, vytrvalost, důslednost, kreativita, iniciativa, flexibilita, asertivita, charisma a ve zdravotnictví je nepostradatelná odolnost vůči stresu, schopnost pracovat pod tlakem (Plevová, 2012).

Ředitel nemocnice a jeho náměstci patří do vrcholového managementu mají odpovědnost za chod nemocnice a její činnost v souladu se zákony, plánují postupy a rozsah zdravotní péče, koordinují ošetrovatelskou péči, navrhují prostorové a personální vybavení pracovišť, spolupracují s personálním útvarem při výběru nových zaměstnanců (Bártlová, 2005).

Hlavní sestra často bývá náměstkyní ředitele a zodpovídá za vedení nelékařských pracovníků. Můžeme se setkat s označením vedoucí sestra nebo ředitelka ošetrovatelské péče. Hlavní sestra odpovídá za organizaci práce, kvalitu poskytované péče (Kolektiv autorů, 2005).

Přednosta (primář) vede konkrétní odborné oddělení a úzce spolupracuje s vrchní sestrou (Kolektiv autorů, 2005).

Vrchní sestra odpovídá za kvalitu a organizaci péče na určitém oddělení. Může být na oddělení nahrazena sestrou manažerkou. Vrchní sestra se podílí na vypracování standardů a na zavádění procesu. Zajišťuje plynulý provoz oddělení (Bártlová, 2005).

Staniční sestra je přímo podřízena vrchní sestře. Jejím hlavním úkolem je vést a organizovat práci sester na ošetrovací jednotce (Bártlová, 2005).

5 Specializace v porodní asistenci

Specializace v porodní asistenci konkretizuje vyhláška MZ ČR č. 55 hlava II § 68. Porodní asistentka po získání specializované odbornosti vykonává činnosti dle § 5 a 54 v oboru porodní asistence a své specializace (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

Porodní asistentka se může realizovat v nemocničním zařízení a to konkrétně na porodním sále, oddělení pooperační gynekologie, oddělení rizikového a patologického těhotenství, oddělení šestinedělí, oddělení novorozeneckém, v gynekologické ambulanci, v prenatální poradně. Dále může pracovat v centrech pro budoucí matky nebo provozovat privátní praxi porodní asistentky.

Porodní asistentka pro perioperační péči

Kompetenci k výkonům porodní asistentky pro perioperační péči specifikuje vyhláška MZ ČR č. 55 hlava II § 69. Porodní asistentka pro perioperační péči je kompetentní vykonávat činnosti podle § 68 v péči o pacientky v oboru gynekologie a porodnictví před, během a bezprostředně po operačním výkonu. Zároveň vykonává činnosti sestry pro perioperační péči podle § 56 (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

Porodní asistentka pro intenzivní péči

Kompetenci k výkonům porodní asistentky pro perioperační péči specifikuje vyhláška MZ ČR č. 55 hlava II § 70. Porodní asistentka pro intenzivní péči je kompetentní vykonávat činnosti podle § 68 v poskytování ošetrovatelské péče v neonatologii a dále v porodnictví a v oboru gynekologie u žen, u kterých dochází k selhání základních životních funkcí nebo toto selhání hrozí (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

Porodní asistentka pro intenzivní péči v neonatologii

Kompetenci k výkonům porodní asistentky pro intenzivní péči v neonatologii specifikuje vyhláška MZ ČR č. 55 hlava II § 71. Porodní asistentka pro intenzivní péči v neonatologii je kompetentní vykonávat činnosti podle § 68 v poskytování péče o nedonošené děti, novorozence a kojence, u kterých dochází k selhání základních životních funkcí nebo toto selhání hrozí. Zároveň vykonává činnosti dětské sestry podle § 70 (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

Porodní asistentka pro komunitní péči

Kompetenci k výkonům porodní asistentky pro komunitní péči specifikuje vyhláška MZ ČR č. 55 hlava II § 72. Porodní asistentka pro komunitní péči je kompetentní vykonávat činnosti

podle § 68 v poskytování primární, integrované a preventivní péče o ženy, novorozence a jejich rodiny a o skupiny osob ve vlastním sociálním prostředí - tato skupina může být vymezena zejména společným sociálně-kulturním prostředím, územím, věkem, zdravotním stavem nebo rizikovými faktory (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 Výzkumné otázky

- 1) Jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka?
- 2) Jaké faktory ovlivnily respondentky při výběru povolání porodní asistentky?
- 3) Jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení?

6.1 Metodika výzkumu

Pro získání odpovědí na stanovené výzkumné otázky byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Byl vytvořen nestandardizovaný dotazník (Příloha č. 1). Celkem bylo rozesláno 45 dotazníků na emailové adresy a návratnost byla 41 (91,1 %). Zmíněných 41 (100 %) respondentek vyplňovalo dotazník do 5. otázky, ve které došlo k vyřazení 6 respondentek, protože nepracují v oboru. Dotazník byl anonymní, obsahoval celkem 13 otázek, z čehož bylo 5 otázek otevřených, 4 uzavřené a 4 polouzavřené. Výzkum byl proveden v období leden až únor 2016. Dotazník byl vytvořen pomocí aplikace Formulář dostupné na internetovém prohlížeči Google. Byl rozeslán na e-mailové adresy porodních asistentek, které jsem získala od vedoucí práce, akademického pracovníka a porodních asistentek z nemocnice, kde vykonávám praxi, které předem oslovily bývalé spolužačky ze studia o povolení poskytnutí e-mailové adresy.

6.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Dotazník byl určen pro porodní asistentky s vysokoškolským vzděláním, které jsou alespoň 4 roky po ukončení studia. Věkové rozložení respondentek bylo od 29 do 41 let. Vysokoškolské vzdělání respondentek je vždy porodní asistentka s titulem Bc. a dále některé respondentky mají i navazující studium Mgr. v oboru Perioperační péče v gynekologii a porodnictví, Mgr. v oboru Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy nebo Mgr. v oboru Komunitní péče v porodní asistenci.

Tento výzkumný vzorek respondentek nemůže být považován za reprezentativní z důvodu malého počtu respondentek. Rozesílání dotazníků pomocí elektronické formy mi umožnilo získat informace od respondentek z různých míst v České republice. Jedná se ale pouze

o malý vzorek respondentů, tudíž výsledky šetření se nemohou plošně vztahovat na všechny porodní asistentky s vysokoškolským vzděláním v České republice.

6.3 Způsob zpracování

K vyhodnocení získaných odpovědí z dotazníkového šetření bylo použito absolutní a relativní četnosti. V tabulkách a grafech jsou výsledky vyjádřeny pomocí absolutní četnosti (n_i) a relativní četnosti (f_i). V tabulkách byl dále použit znak Σ , který představuje celkový počet respondentek. Výsledná relativní četnost byla uvedena v procentech (%) (Chráška, 2007).

Pro výpočet byl tedy použit vzorec:

$$f_i = \frac{n_i}{n} (* 100 \%)$$

Odpovědi na jednotlivé otázky jsem zpracovala do grafů a tabulek. Získaná data jsem upravila v programu Microsoft Office Excel 2013 a Microsoft Office Word 2013.

7 Výsledky a analýza výzkumu

Analýza otázky č. 2

Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

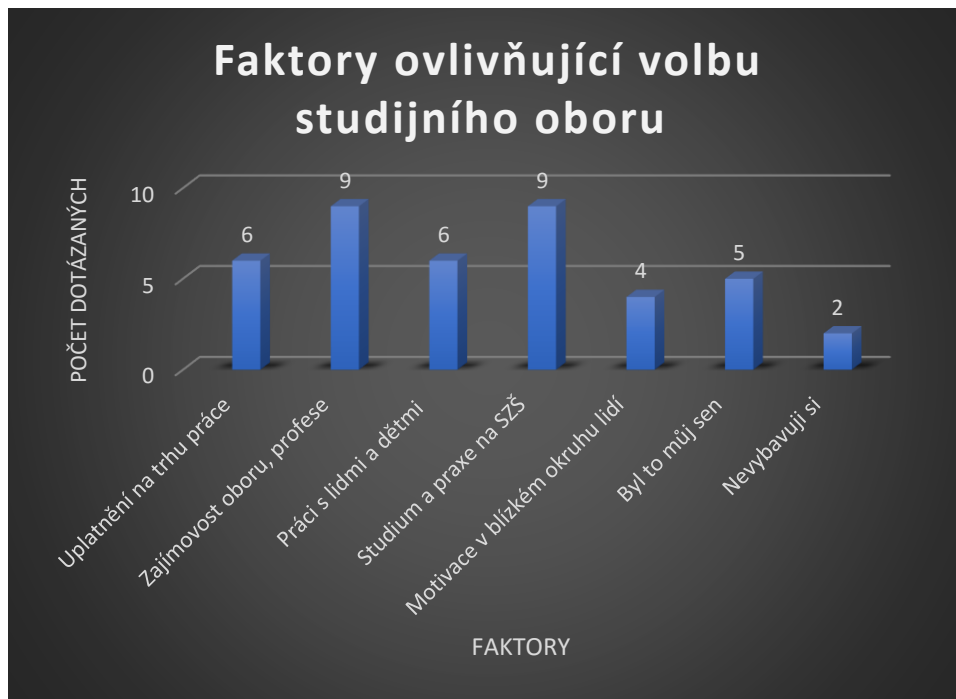

Obrázek 1 Nejvyšší dosažené vzdělání

Cílem této otázky bylo zjistit, jaké mají respondentky nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce zastoupeny byly ve výzkumném šetření porodní asistentky s titulem Bc. a to v počtu 28 (68,29 %), 6 (14,63 %) respondentek uvedlo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je magisterské v oboru Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy, 5 (12,20 %) respondentek uvedlo jako nejvyšší dosažené vzdělání magisterské v oboru Perioperační péče v gynekologii a porodnictví, pouze 2 (4,88 %) respondentky uvedly, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je magisterské v oboru Komunitní péče v porodní asistenci (Obrázek 1).

Analýza otázky č. 3

Co Vás nejvíce ovlivnilo při volbě studijního oboru?

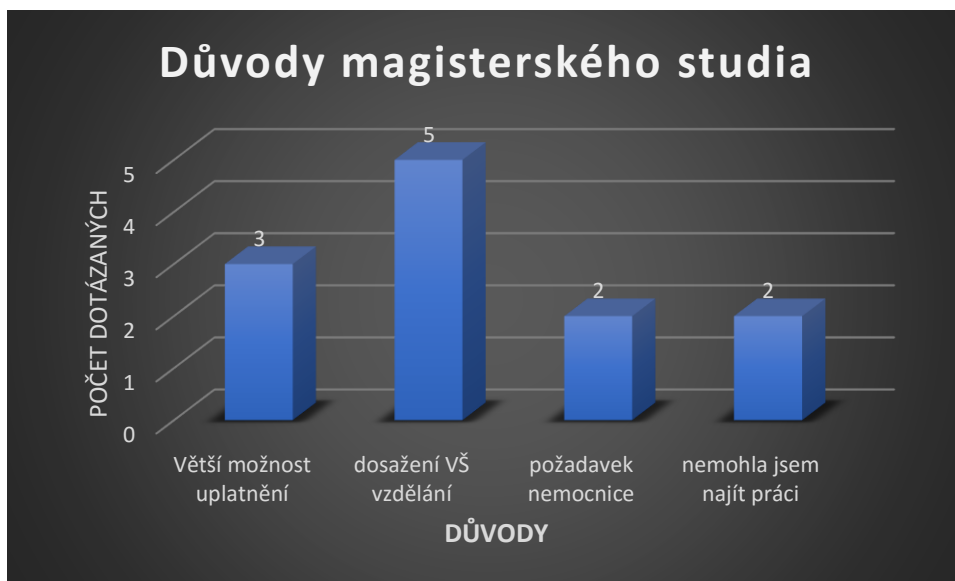

Obrázek 2 Faktory ovlivňující volbu studijního oboru

Cílem této otázky bylo zjistit, co nejvíce ovlivnilo respondentky při volbě studijního oboru. Na tuto otázku měly respondentky možnost volné odpovědi. Nejčastější odpovědí bylo, že respondentky ovlivnilo při výběru studijního oboru porodní asistentka studium na střední zdravotnické škole (SZŠ), takto odpovědělo 9 (21,95 %) respondentek. Stejný počet respondentek odpověděl, že je nejvíce ovlivnila zajímavost oboru či profese. Dále lze na obrázku vidět, že 6 (14,63 %) respondentek odpovědělo, že je nejvíce ovlivnilo uplatnění na trhu práce, 6 (14,63 %) uvedlo práci s lidmi a dětmi, 4 (9,76 %) uvedly motivaci v blízkém okruhu lidí, 5 (12,20 %) respondentek uvedlo, že to byl jejich sen, 2 (4,88 %) respondentky uvedly, že si nevybavují, z jakého důvodu se pro studium rozhodly (Obrázek 2).

Analýza otázky č. 4

Z jakého důvodu jste se rozhodla pro studium magisterského programu? (odpovídají jen ty, které mají magisterský titul).

Obrázek 3 Důvody magisterského studia

Cílem této otázky bylo zjistit, z jakého důvodu se respondentky rozhodly pro studium magisterského programu. Na tuto otázku odpovídaly pouze respondentky s dokončeným magisterským vzděláním. Celkem těchto respondentek bylo 12 (26 %). Respondentky v této otázce měly možnost volné odpovědi. Na základě šetření bylo zjištěno, že nejčastějším důvodem pro respondentky, které se rozhodly pokračovat ve studiu na navazujícím magisterském oboru, bylo dosažení vysokoškolského vzdělání, takto odpovědělo 5 (41,7 %) respondentek. 3 (25,00 %) respondentky odpověděly, že se rozhodly kvůli větší možnosti uplatnění, 2 (16,70 %) respondentky uvedly, že se jednalo o požadavek nemocnice, 2 (16,70 %) respondentky odpověděly, že nemohly najít zaměstnání, a proto se rozhodly pro další studium (Obrázek 3).

Analýza otázky č. 5

Kde v současné době pracujete?

Obrázek 4 Graf pracovní pozice

Cílem této otázky bylo zjistit, zda a zároveň kde v současné době respondentky pracují. V této otázce mohly respondentky označit více odpovědí. 18 (39,13 %) respondentek uvedlo, že pracují na porodním sále, 6 (13,04 %) respondentek odpovědělo, že pracují na oddělení pooperační gynekologie, 6 (13,04 %) respondentek uvedlo, že pracují na oddělení šestinedělí, 4 (8,70 %) respondentky uvedly, že pracují na novorozeneckém oddělení, 3 (6,52 %) respondentky uvedly, že pracují na gynekologické ambulanci. 6 (13,04 %) respondentek uvedlo, že nepracují v oboru a 3 (6,52 %) respondentky uvedly, že se podílejí na výuce nelékařských zdravotnických pracovníků na středních zdravotnických školách, vyšších odborných a vysokých zdravotnických školách (Obrázek 4).

Analýza otázky č. 6

Jak Vás ovlivnila absolvovaná odborná praxe v době studia při volbě oddělení, na kterém pracujete? (Odpovídají pouze respondentky pracující ve zdravotnickém zařízení, ostatní pokračují na následující otázku)

Tabulka 1 Přehled faktorů ovlivňujících výběr oddělení

Přehled faktorů ovlivňujících výběr oddělení	n_i	f_i v %
Ovlivnila mě velice, moc se mi tam líbilo a nasbírala jsem plno zkušeností	17	49 %
Neměla jsem na výběr, neboť nebyla v danou chvíli volná pracovní pozice	6	17 %
Nikterak mě praxe neovlivnila při výběru oddělení	2	6 %
Po roce se na oddělení střídáme	1	3 %
Ovlivnil mě kolektiv, se kterým jsem se na pracovišti setkala, během praxe v daném zařízení	4	11 %
Tato práce byl můj sen	5	14 %
Σ	35	100 %

Cílem této otázky bylo zjistit, jak respondentky ovlivnila absolvovaná odborná praxe v době studia při volbě oddělení, na kterém v současné době pracují. Na tuto otázku odpovídaly pouze respondentky pracující ve zdravotnickém zařízení, kterých bylo 35 (100 %). Respondentky v této otázce měly možnost volné odpovědi. Na základě šetření bylo zjištěno, že nejčastějším faktorem ovlivňujícím výběr oddělení, na kterém v současnosti pracují, byla spokojenost respondentek při praxi během studia. Celkem 17 (49 %) respondentek zvolilo stávající oddělení proto, že se jim zde během praxe líbilo, nasbíraly zde plno zkušeností, 6 (17 %) respondentek odpovědělo, že neměly na výběr, neboť nebyla v danou chvíli volná pracovní pozice, o kterou se ucházely, 2 (6 %) respondentky uvedly, že je praxe během studia nikterak neovlivnila při výběru oddělení, 4 (11 %) respondentky uvedly, že je ovlivnil kolektiv, se kterým se na pracovišti setkaly během praxe v daném zařízení, 5 (14 %) respondentek uvedlo, že se jednalo o jejich sen. Pouze 1 (3 %) respondentka uvedla, že se na oddělení po roce střídají (Tabulka 1).

Analýza otázky č. 7

Na kterém oddělení jste nejraději vykonávala praxi v době bakalářského studia?

Obrázek 5 Nejoblíbenější oddělení během studia

Cílem této otázky bylo zjistit, na kterém oddělení respondentky nejraději vykonávaly praxi během bakalářského studia. 23 (66 %) respondentek odpovědělo, že nejraději vykonávalo praxi na porodním sále, 5 (14 %) respondentek odpovědělo, že nejraději vykonávalo praxi na oddělení pooperační gynekologie, 3 (9 %) respondentky odpověděly, že nejraději vykonávaly praxi na gynekologické ambulanci, 2 (6 %) respondentky odpověděly, že nejraději vykonávaly praxi na oddělení šestinedělí a shodně v počtu jedné odpovědi (3 %) byla možnost na oddělení novorozeneckém a možnost jiné (oddělení rizikového těhotenství) (Obrázek 5).

Analýza otázky č. 8

Jak jste zvládala plnit své pracovní povinnosti při nástupu do zaměstnání?

Obrázek 6 Schopnosti při nástupu do zaměstnání

Cílem této otázky bylo zjistit, jak respondentky zvládaly plnit své pracovní povinnosti při nástupu do zaměstnání. 4 (11,43 %) respondentky uvedly, že měly velice dobré znalosti z absolvovaného studia a vše zvládaly samy, 3 (8,57 %) respondentky uvedly, že se v podstatě vše musely naučit po nástupu do zaměstnání a ze studia neměly příliš znalostí a praktických zkušeností a 28 (80 %) respondentek uvedlo, že převážnou většinu výkonů byly schopné zvládnout samy, nicméně v ojedinělých případech potřebovaly pomoc kolegyně (Obrázek 6).

Analýza otázky č. 9

Jak hodnotíte s odstupem času Vaší profesní přípravu na základě získaných poznatků ze studií?

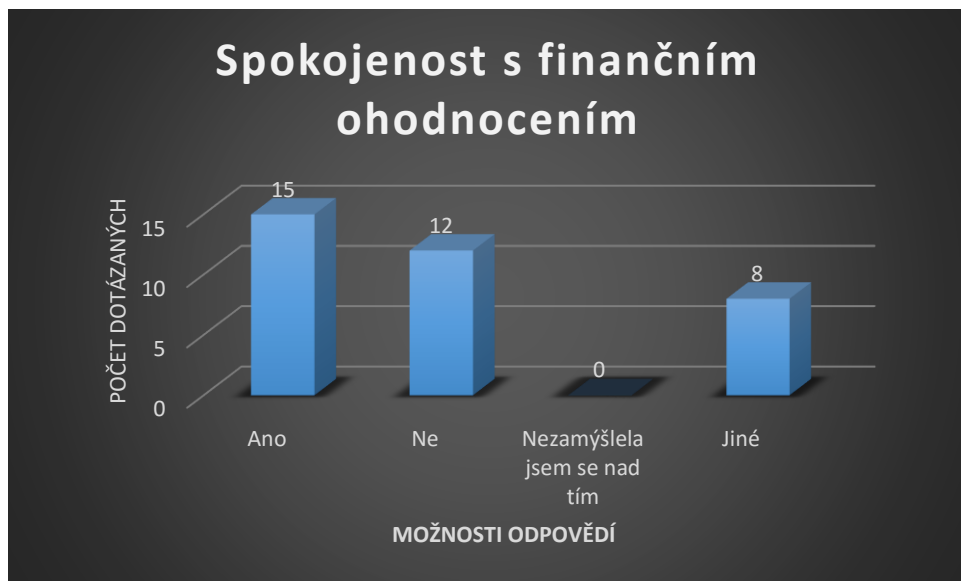
Tabulka 2 Přehled hodnocení profesní přípravy s odstupem času

Přehled hodnocení profesní přípravy s odstupem času	n_i	f_i v %
velmi pozitivně	13	37%
dobře	10	29%
během studia byla nedostačující, avšak praxi hodnotí velice kladně a přínosně	6	17%
nedostačující	6	17%
Σ	35	100%

Cílem této otázky bylo zjistit, jak respondentky hodnotí s odstupem času svou profesní přípravu na základě získaných poznatků ze studií. Respondentky v této otázce měly možnost volné odpovědi. Na základě šetření bylo zjištěno, že 13 (37 %) respondentek uvedlo, že svou profesní přípravu s odstupem času hodnotí velmi pozitivně, 10 (29 %) respondentek uvedlo, že ji hodnotí dobře, 6 (17 %) respondentek uvedlo, že během studia byla příprava nedostačující, avšak praxi hodnotí velice kladně a přínosně, 6 (17 %) respondentek uvedlo, že jejich příprava byla nedostačující (Tabulka 2).

Analýza otázky č. 10

Jste spokojená s výší vašeho finančního ohodnocení?

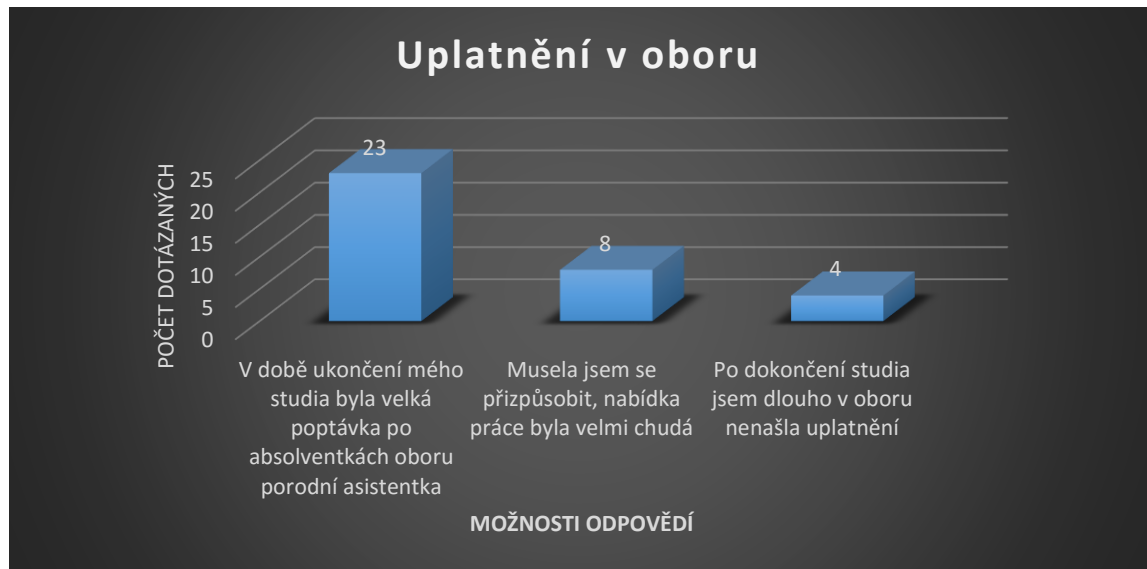

Obrázek 7 Spokojenost s finančním ohodnocením

Cílem této otázky bylo zjistit, jak jsou respondentky spokojeny s výší finančního ohodnocení. 15 (42,86 %) respondentek uvedlo, že je s výší finančního ohodnocení spokojená, 12 (34,29 %) respondentek uvedlo, že není spokojená s výší finančního ohodnocení, 8 (22,85 %) respondentek zvolilo možnost jiné (Obrázek 7).

Analýza otázky č. 11

Našla jste po dokončení vysokoškolského studia ihned uplatnění v oboru, které odpovídalo Vaším představám?

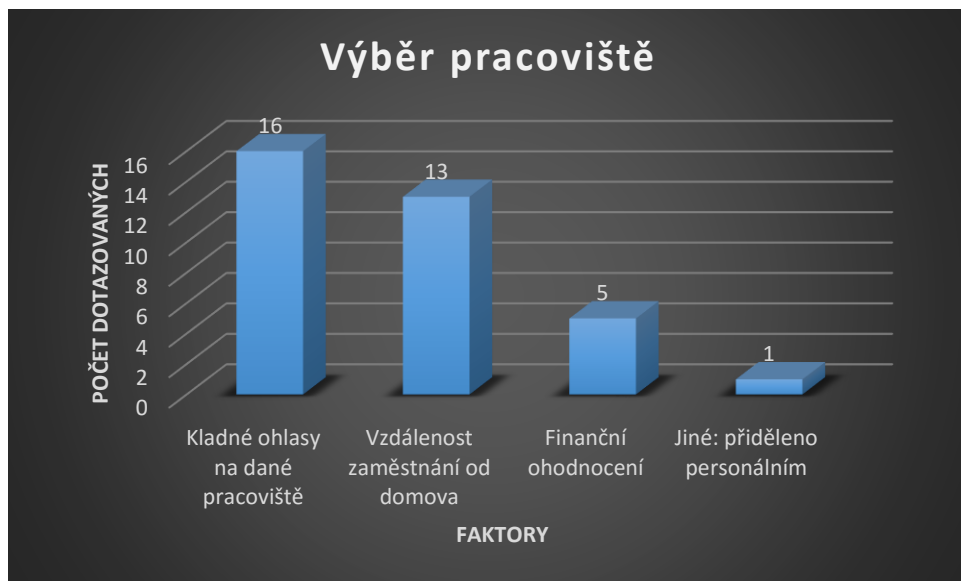

Obrázek 8 Uplatnění v oboru

Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondentky po dokončení vysokoškolského studia našly ihned uplatnění v oboru, které odpovídalo jejich představám. 23 (65,71 %) respondentek odpovědělo, že v době ukončení studia byla velká poptávka po absolventkách oboru porodní asistentka, 8 (22,86 %) respondentek uvedlo, že se musely přizpůsobit, neboť nabídka práce byla velmi chudá, 4 (11,43 %) respondentky uvedly, že po dokončení studia dlouho v oboru nenašly uplatnění (Obrázek 8).

Analýza otázky č. 12

Co pro Vás bylo rozhodující při výběru pracoviště?

Obrázek 9 Výběr pracoviště

Cílem této otázky bylo zjistit, co bylo pro respondentky rozhodující při výběru pracoviště. Celkem 16 (45,71 %) respondentek uvedlo, že pro ně byly rozhodující při výběru pracoviště kladné ohlasy na dané pracoviště, 13 (37,14 %) respondentek uvedlo, že rozhodující pro ně byla vzdálenost zaměstnání od domova, 5 (14,29 %) respondentek uvedlo, že rozhodující pro ně bylo finanční ohodnocení. 1 (2,86 %) respondentka zvolila možnost jiné a uvedla, že jí oddělení bylo přiděleno personálním oddělením (Obrázek 9).

Analýza otázky Otázka č. 13

Pracujete-li na porodním sále, odvádíte fyziologické porody?

Tabulka 3 Fyziologické porody

Odvádíte fyziologické porody	n _i	f _i v %
Ano	11	61 %
Ne	1	6 %
Po domluvě s lékařem	6	33 %
Σ	18	100 %

Cílem této otázky bylo zjistit, zda porodní asistentky pracují-li na porodním sále, odvádí fyziologické porody. Na základě šetření bylo zjištěno, že 11 (61 %) respondentek odvádí fyziologické porody, 1 (6 %) respondentka neodvádí a 6 (33 %) respondentek uvedlo, že odvádí fyziologické porody po domluvě s lékařem (Tabulka 3).

DISKUZE

Tato část bakalářské práce se bude věnovat výsledkům dotazníkového šetření vzhledem ke stanoveným výzkumným otázkám. V rámci dotazníkového šetření bylo rozesláno 45 dotazníků a návratnost byla 41 (91,1 %). Celkem 41 (100 %) respondentek vyplňovalo dotazník do 5. otázky, ve které došlo k vyřazení 6 respondentek, protože nepracují v oboru. Od otázky č. 6 v dotazníku, byl počet respondentek 35 (100 %). Tento malý výzkumný vzorek není reprezentativní k vyvození obecných závěrů.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka, dále jaké faktory ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence a jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení.

Výzkumná otázka č. 1: Jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k položkám č. 3 a 4 v dotazníkovém šetření. Respondentky u těchto otázek měly možnost volné odpovědi, přičemž na otázku č. 4 odpovídaly pouze porodní asistentky mající magisterské vzdělání. Cílem této otázky bylo zjistit, z jakého důvodu si respondentky vybraly právě studium oboru porodní asistence.

Otázkou č. 3 bylo zjištěno, že respondentky při volbě studijního oboru nejvíce ovlivnilo studium na střední zdravotnické škole (SZŠ), takto odpovědělo 9 (21,95 %) respondentek. Jedná se o velice překvapivý výsledek, neboť studentky během studia na SZŠ absolvují praxi na mnohých odděleních v rámci celé nemocnice a na gynekologicko – porodnickém oddělení stráví jen krátký čas. Ve stejném počtu odpovědí 9 (21,95 %) respondentek uvedlo, že je nejvíce ovlivnila zajímavost oboru či profese.

Otázkou č. 4 bylo zjištěno, že nejčastějším důvodem respondentek pro pokračování ve studiu na navazujícím magisterském oboru bylo dosažení vysokoškolského vzdělání, takto odpovědělo 5 (43 %) respondentek. Nejméně početná odpověď byla od 2 (16 %) respondentek, které uvedly, že se jednalo o požadavek nemocnice. Na tuto otázku odpovídalo pouze 12 (26 %) respondentek z celkového počtu 41 (100 %). Výsledek šetření je pozitivní,

neboť poukazuje na to, že respondentky chtěly dosáhnout vyššího vysokoškolského vzdělání a být pravděpodobně kvalifikovanější a kompetentnější k vykonávání své profese.

Výsledky výzkumného šetření srovnatelné s výsledky Bc. Pavlína Hanusová, která ve své práci „Pracovní uplatnění absolventů bakalářského studia zdravotnických oborů v praxi“ (2011) uvádí, že 65 (81,25 %) respondentek studovalo vysokou školu proto, aby si zvýšily dosažené vzdělání a tím získaly kvalifikaci v oboru.

Dále se Bc. Hanusová (2011) také věnuje otázce, jaké okolnosti ovlivnily respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka. V této bakalářské práci z výzkumného šetření vyplynulo, že respondentky při volbě studijního oboru nejvíce ovlivnilo studium na SZŠ a ve stejném počtu odpovědí i 9 (22 %) respondentek odpovědělo, že je nejvíce ovlivnila zajímavost oboru či profese. Bc. Hanusová (2011) uvádí jako nejčastější odpověď, že respondentky byly motivovány pro ochotu pracovat s lidmi. Druhá nejčastější odpověď byla, že studium oboru porodní asistence zvolily pro zajímavost a atraktivnost oboru. Tato bakalářská práce i Bc. Martiny Hrabínové se tedy téměř shoduje ve výsledku šetření.

Ačkoliv je velikost výzkumného vzorku v této bakalářské práci a práci Bc. Pavlína Hanusové nesrovnatelná, výsledek šetření je obdobný. Z výsledku výzkumného šetření vyplynulo, že nejčastější okolností, která ovlivnila respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka, bylo studium na SZŠ. Nejčastější důvodem, proč se respondentky rozhodly pro studium magisterského programu, bylo dosažení vysokoškolského vzdělání.

Výzkumná otázka č. 2: Jaké faktory ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k položkám č. 6, 10 a 12 v dotazníkovém šetření. Respondentky u otázky č. 6 měly možnost volné odpovědi, přičemž na tuto otázku odpovídaly pouze respondentky pracující ve zdravotnickém zařízení. Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit, jaké faktory ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence?

Otázkou č. 6 bylo zjištěno, že nejčastějším faktorem ovlivňujícím respondentky při výběru oddělení, na kterém v současné době pracují, byla praxe probíhající během studia. Moc se jim tam líbilo a nasbíraly plno zkušeností. Takto odpovědělo 17 (49 %) respondentek.

Překvapivým výsledkem výzkumného šetření, byla odpověď 1 (3 %) respondentky, která uvedla, že se na oddělení po roce střídají.

Otázkou č. 10 bylo zjištěno, že 15 (42,86 %) respondentek je s výší finančního ohodnocení spokojená. V takto malém výzkumném vzorku je obdobný počet odpovědí u 12 (34,29 %) respondentek, které uvedly, že nejsou spokojeny s výší finančního ohodnocení.

Otázkou č. 12 bylo zjištěno, že pro 16 (45,71 %) respondentek byly rozhodující při výběru pracoviště kladné ohlasy na dané pracoviště. Pouze 1 (2,86 %) respondentka zvolila možnost jiné a uvedla, že jí oddělení bylo přiděleno personálním oddělením.

Z výsledku výzkumného šetření vyplynulo, že nejčastějšími faktory, které ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence, byly především nasbírané zkušenosti při praxi během studia, výše finančního ohodnocení a zároveň i kladné ohlasy na dané pracoviště.

Výzkumná otázka č. 3: Jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k položkám č. 7 a 8 v dotazníkovém šetření. Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit, jak hodnotí absolventky oboru porodní asistentka připravenost k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení.

Otázkou č. 7 bylo zjištěno, že respondentky nejraději vykovávaly praxi během bakalářského studia na porodním sále, takto odpovědělo 23 (66 %) respondentek. Výsledek šetření mi nepřijde překvapivý, nýbrž být u zrození nového života je krásná věc. Nejméně častou odpovědí, v zastoupení 1 respondentky (3 %), byla zvolena možnost na oddělení novorozeneckém a možnost jiné (oddělení rizikového těhotenství).

Otázkou č. 8 bylo zjištěno, že 28 (80 %) respondentek zvládlo převážnou většinu výkonů samostatně, nicméně v ojedinělých případech potřebovaly pomoc kolegyně.

Bakalářská práce Bc. Veroniky Rejmanové z roku 2010 na téma „Kompetence porodních asistentek v České republice“ se věnuje otázce na jakém oddělení nejčastěji respondentky vykovávaly praxi. Nejpočetnější zastoupení bylo uvedeno na porodním sále a to v počtu 36

(72 %). V této bakalářské práci v dotazníkovém šetření byla položena otázka, kde nejraději respondentky vykonávaly praxi během studia. Výsledek výzkumného šetření vyšel obdobně jako v práci Bc. Veroniky Rejmanové. Z výsledků je patrné, že respondentky nejraději vykonávaly praxi během bakalářského studia na porodním sále, takto odpovědělo 23 (66 %). Bc. Hanusová (2011) se také věnuje otázce, jaké měly respondentky pracovní možnosti na trhu práce ve výběru zaměstnání po dokončení vysokoškolského studia. Z výsledků šetření je patrné, že po dokončení vysokoškolského studia měly respondentky zaměstnání, takto odpovědělo 18 (45%). V této bakalářské práci byla v dotazníkovém šetření položena otázka, zda respondentky našly po dokončení vysokoškolského studia ihned uplatnění v oboru, které odpovídalo jejich představám. Z výsledků je patrné, že 23 (65,71 %) respondentek v době ukončení studia našlo zaměstnání, neboť byla velká poptávka po absolventkách oboru porodní asistentka. Tedy z výzkumného šetření plyne, že v práci Bc. Pavlíny Hanusové a této práci došlo ke stejným výsledkům, a to, že absolventky oboru porodní asistentka po dokončení studia našly uplatnění v oboru.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma „Uplatnění absolventek oboru Porodní asistentka na trhu práce“ je prací teoreticko-výzkumnou. Byla zaměřena na porodní asistentky s vysokoškolským vzděláním, které jsou alespoň 4 roky po dokončení bakalářského studia. Teoretická část byla zaměřena na průřez historií porodních bab po celém světě a zároveň i v České republice. Věnuje se odborným literaturám ve středověku a novověku, které sloužily jako studijní materiály pro porodní babičky a lékaře. Část práce je věnována postavení porodních babiček ve 2. pol. 19. stol., následně se zabývá současností porodní asistence a to zejména současnými profesními organizacemi porodních asistentek v ČR. Zmiňuje se o legislativě týkající se porodní asistence v České republice, roli porodní asistentky a na závěr specializaci v porodní asistenci.

Výzkumná část práce se věnuje zpracování dotazníkového šetření. Na počátku byl vytvořen nestandardizovaný dotazník, který byl anonymní. Výzkumné šetření bylo provedeno v období leden až únor 2016 a zúčastnilo se ho 41 respondentek. Byly stanoveny 3 výzkumné otázky, které se věnovaly okolnostem ovlivňující respondentky při výběru studia oboru porodní asistentka, faktorům které, ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence a hodnocení připravenosti absolventky oboru porodní asistentka k výkonu povolání po zahájení pracovního procesu ve zdravotnickém zařízení. Výsledky výzkumné otázky zabývající se faktory, které ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence, byly velice zajímavé. Z výzkumného šetření je patrné, že nejčastěji ovlivnily respondentky ve výběru povolání v oblasti porodní asistence nasbírané zkušenosti při praxi během studia, také výše finančního ohodnocení a zároveň i kladné ohlasy na dané pracoviště.

Přestože výzkumný vzorek není reprezentativní, má určitou výpovědní hodnotu. Výsledky výzkumného šetření jsou obdobné jako u jiných prací zabývajících se obdobnou problematikou.

Závěrem bych chtěla uvést, že práce porodní asistentky je velice náročná a to především z důvodu, že nese odpovědnost hned za dva lidské životy, ale jedná se o jedno z nejkrásnějších povolání ve zdravotnictví. Ráda bych, aby studium oboru porodní asistentka volilo více dívek, neboť porodní asistentky byly, jsou a vždy budou potřeba, tudíž jich nikdy nebude dostatek.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BÁRTLOVÁ, S. *Sociologie medicíny a zdravotnictví*. 6., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1197-4.
2. BÁRTLOVÁ, S., MARKOVÁ, M. a kol. *Role sestry specialistky: učební text základního modulu specializačního studia pro sestry a porodní asistentky*. Vyd. 1. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2008. ISBN 978-80-7013-488-7.
3. DOLEŽAL, A. *Od babictví k porodnictví*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001, 144 s. ISBN 80-246-0277-6.
4. KOLEKTIV AUTORŮ. *Základy ošetrování nemocných*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 145 s. ISBN 80-246-0845-6.
5. LENDEROVÁ, M. *Od porodní báby k porodní asistenci In: Theatrum historiae 1. Sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice*. Pardubice. 2006. ISBN 80-7194-875-8.
6. MAREK, V. *Nová doba porodní: život před životem; porod jako zázrak; první tři minuty a jak dál; přirozený porod jako cesta ke společnosti bez násilí*. 1. vyd. Praha: Eminent, 2002. ISBN 80-7281-090-1.
7. MARKOVÁ, M. a kol. *Komunitní ošetrovatelství pro porodní asistentky: učební text pro porodní asistentky v komunitní péči*. Vyd. 1. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. ISBN 978-80-7013-500-6.
8. PLEVOVÁ, I. *Management v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2012. 304 s. ISBN 978-80-247-3871-0.
9. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.
10. ROZTOČIL, A. a kol. *Moderní porodnictví* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1941-2.
11. VONDRÁČEK, L., WIRTHOVÁ, V. *Právní minimum pro sestry: příručka pro praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3132-2.
12. VRÁNOVÁ, V. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 203 s. ISBN 978-80-244-1764-6.

13. VRÁNOVÁ, V. *Porodní asistence I.: (žena s fyziologickým těhotenstvím, porodem a novorozencem v péči porodní asistentky)*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2917-5.

Internetové zdroje:

14. ČESKÁ ASOCIACE SESTER. *O společnosti* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.cna.cz/o-spolecnosti/>
15. VACKOVÁ, J. *Sestra+: Vzdělávání porodních asistentek dříve a dnes* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/vzdelavani-porodnich-asistentek-drive-a-dnes-470793>
16. DORAZILOVÁ, R. *Česká konfederace porodních asistentek* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.ckpa.cz>
17. EMA SEKRETARIÁT PODPOROVANÝ KNOV.NL. *Evropská asociace Porodních asistentek* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.europeanmidwives.com/home>
18. LUKEŠOVÁ, L. *Česká společnost porodních asistentek* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.porodniasistentky.info/>
19. MEZINÁRODNÍ KONFEDERACÍ PORODNÍCH ASISTENTEK. *Kdo jsme* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://internationalmidwives.org/who-we-are/>
20. ŠTROMEROVÁ, Z. *Role porodní asistentky u nás a v cizině* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.pdcap.cz/Texty/PA/RolePA.html>
21. UNIPA. *Profesní organizace porodních asistentek UNIPA - Unie porodních asistentek* [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: http://www.unipa.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=59
22. Vyhláška MZ ČR č. 55 ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů: Česká republika*. [cit. 3. 9. 2015] Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/informace-k-vyhlasce-c-sb-kterou-se-stanovi-cinnosti-zdravotnickych-pracovniku-a-jinych-odbornych-pracovniku-ve-zneni-vyhlasky-c-sb_4763_3120_3.html
23. Zákon č. 105/2011 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o

nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů: Česká republika*. [cit. 3. 9. 2015]. Dostupné z: http://www.nconzo.cz/c/document_library/get_file?uuid=d83ad8bb-d276-45b1-94e2-a3c41576bc3d&groupId=10900

PŘÍLOHA č. 1

Dobrý den vážená respondentko,

jmenuji se Jolana Rytinová a jsem studentkou třetího ročníku studijního oboru Porodní asistentka na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude zpracován v mé bakalářské práci na téma „Uplatnění absolventek oboru Porodní asistentka na trhu práce“. Dotazník je zcela anonymní, informace z něho získané budou využity pouze pro účely výzkumného šetření. Vámi zvolené odpovědi zakroužkujte.

Předem děkuji za spolupráci a přeji hezký den.

Jolana Rytinová

1. Kolik Vám je let?

.....

2. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Porodní asistentka s titulem Bc
- b) Magisterské v oboru Perioperační péče v gynekologii a porodnictví
- c) Magisterské v oboru Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy
- d) Magisterské v oboru Komunitní péče v porodní asistenci

3. Co Vás nejvíce ovlivnilo při volbě studijního oboru?

.....
.....

4. Z jakého důvodu jste se rozhodla pro studium magisterského programu? (na tuto otázku odpovídají pouze porodní asistentky mající magisterské vzdělání, ostatní pokračují na otázku č. 5)

.....
.....
.....

5. Kde v současné době pracujete?

- a) Na oddělení pooperační gynekologie
- b) Na oddělení šestinedělí
- c) Na porodním sále
- d) Na gynekologické ambulanci
- e) Na novorozeneckém oddělení
- f) Podílím se na výuce nelékařských zdravotnických pracovníků na středních, vyšších odborných a vysokých zdravotnických školách
- g) Nepracuji v oboru (Pokud jste zvolila tuto odpověď, ve vyplňování dotazníku již prosím nepokračujte.)

6. Jak Vás ovlivnila absolvovaná odborná praxe v době studia při volbě oddělení, na kterém pracujete? (Odpovídají pouze respondentky pracující ve zdravotnickém zařízení, ostatní pokračují na otázku č. 7) (volná odpověď)

.....
.....
.....

7. Na kterém oddělení jste nejraději vykonávala praxi v době bakalářského studia?

- a) Na oddělení pooperační gynekologie
- b) Na oddělení šestinedělí
- c) Na porodním sále
- d) Na gynekologické ambulanci
- e) Na novorozeneckém oddělení
- f) Jiné.....
.....

8. Jak jste zvládala plnit své pracovní povinnosti při nástupu do zaměstnání?

- a) Vše jsem zvládala sama, měla jsem velice dobré znalosti z absolvovaného studia
- b) Převážnou většinu výkonů jsem byla schopná zvládnout sama, nicméně v ojedinělých případech jsem potřebovala pomoc kolegyně

- c) V podstatě vše jsem se musela naučit po nástupu do zaměstnání, ze studia jsem neměla příliš znalostí a praktických zkušeností

9. Jak hodnotíte s odstupem času Vaší profesní přípravu na základě získaných poznatků ze studií? (volná odpověď)

.....
.....
.....

10. Jste spokojená s výší vašeho finančního ohodnocení?

- a) Ano
- b) Ne (Prosím blíže vysvětlete)
.....
.....
- c) Nezamýšlela jsem se nad tím

11. Našla jste po dokončení vysokoškolského studia ihned uplatnění v oboru, které odpovídalo Vaším představám?

- a) V době ukončení mého studia byla velká poptávka po absolventkách oboru porodní asistentka
- b) Musela jsem se přizpůsobit, nabídka práce byla velmi chudá
- c) Po dokončení studia jsem dlouho v oboru nenašla uplatnění
Jiné:.....
.....

12. Co pro Vás bylo rozhodující při výběru pracoviště? (možno označit více odpovědí)

- a) Kladné ohlasy na dané pracoviště
- b) Vzdálenost zaměstnání od domova
- c) Finanční ohodnocení
- d) Jiné.....
.....

13. Pracujete-li na porodním sále, odvádíte fyziologické porody?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Po domluvě s lékařem

Děkuji za Vaši ochotu a Váš čas.

Jolana Rytinová